ALEX ISRAEL | alex@pardes.org.il

1. Divrei Hayamim II 5:1-2

The sons of Reuben the firstborn of Israel, for he was the firstborn, but because he defiled his father's bed, his birthright was given to the sons of Joseph the son of Israel; so that he is not entitled to the birthright. For Judah prevailed over his brothers, and from him [came] the leader, yet the birthright is to Joseph

1. דברי הימים א פרק ה

א וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר-יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא הַבְּכוֹר--וּבְחַלְּלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו, נִתְּנָה בְּכֹרְתוֹ לִבְנֵי יוֹסֵף בֶּן-יִשְׂרָאֵל; וְלֹא לְהִתְיַחֵשׂ, לַבְּכֹרָה בּ כִּי יְהוּדָה נָּבַר בְּאֶחָיו, וּלְנָגִיד מִמֶּנוּ; וְהַבְּכֹרָה, לְיוֹסֵף.

2. I Samuel 11:8

⁸[Saul] mustered them in Bezek, and the Israelites numbered 300,000, the men of Judah 30,000.

2. שמו"א פרק י"א

ח. וַיִּפְקְדֵם בְּבָזֶק וַיִּהְיוּ **בְנֵי יִשְׂרָאֵל** שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף **וְאִישׁ יְהוּדָה** שְׁלֹשִׁים אָלֶף.

3. I Samuel 15:4

Saul mustered the troops and enrolled them at Telaim: 200,000 men on foot, and 10,000 men of Judah.

3. שמו"א פרק פרק ט"ו

דּ וַיְשַׁמַּע שָׁאוּל, אֶת-הָעָם, וַיִּפְקְדֵם בַּטְלָאִים, מָאתַיִם אֶלֶף רַגְלִי; וַצְשֶׂרֶת אֲלָפִים, אֶת-**אִישׁ יְהוּדָה**.

4. II Samuel 19:44-20:1

Then the men of Israel answered the men of Judah, "We have ten shares in the king; so we have a greater claim on David than you have. Why then do you treat us with contempt? Weren't we the first to speak of bringing back our king?" But the men of Judah pressed their claims even more forcefully than the men of Israel. Now a evil man named Sheba son of Bikri, a Benjamite, happened to be there. He sounded the trumpet and shouted, "We have no share in David, no part in Jesse's son! Every man to his tent, Israel!"

<u>4. שמואל ב פרק י"ט-כ</u>

מד וַיַּעַן אִישׁ-יִשְּׂרָאֵל אֶת-אִישׁ יְהוּדָה וַיּאֹמֶר, עֶשֶּׁר-יָדוֹת לִי בַּמֶּלֶדְ וְגַּם-בְּּדָוִד אֲנִי מִמְּדְ, וּמַדּוּעַ הֱקִלֹתַנִי, וְלֹא-הָיָה דְּבָרִי רָאשׁוֹן לִי לְהָשִׁיב אֶת-מֵלְכִּי; וַיְּקֶשׁ דְּבַר-אִישׁ יְהוּדָה, מִדְּבַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל. {ס{אּ וְשָׁם נִקְרָא אִישׁ בְּלִיצַל, וּשְׁמוֹ שָׁבַע בֶּן-בִּכְרִי--אִישׁ יְמִינִי; וַיִּתְקַע בַּשּׁבָּר, וַיּאֹמֶר אֵיוֹ-לָנוּ חֵלֶק בְּדָוֹד וְלֹא נַחֲלָה-לָנוּ בְּבֶּן-יִשַּׁי--אִישׁ לְאֹהָלִיו, יִשְׂרָאֵל

5. I Kings 12:16-17

When all Israel [saw] that the king did not listen to them, the people answered the king, saying, "What portion do we have in David? [We have] no inheritance in the son of Jesse; To your tents, O Israel!

<u>5. מלכים א פרק יב</u>

טז וַיִּרְא כָּל-יִשְׂרָאֵל, כִּי לא-שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם, וַיָּשְׁבוּ הָעֶם אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר **מַה-לָנוּ חֵלֶק בְּדָוֹד וְלֹא-נַחֲלָה בְּבֶּן-יִשִׁי לְאֹהָלֶיךּ יִשְׂרָאֵל**, עַתָּה רְאֵה בִיתְךְּ דָּוִד; וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל, לְאֹהָלָיו.

6. Ezekiel 37

15 The word of God came to me: **16** "Son of man, take a stick of wood and write on it, ' to Judah and Israel, his friends.' Then take another

6. יחזקאל לז

טוּ וַיְהִי דְבַר-ה', אֵלַי לֵאמֹר . **טוּ** וְאַתָּה בֶּן-אָדָם, קַח-לְּדְּ עֵץ אֵחָד, וּכִתֹב עָלָיו לִיהוּדָה, וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבַרָו; וּלְקַח,

stick of wood, and write on it, 'to Ephraim and the entire house of Israel, his friends..'17 Join them together into one stick so that they will become one in your hand. 18 "When your countrymen ask you, 'Won't you tell us what you mean by this?' ... 'So says the Lord: I will take Israel from the nations where they have gone. I will gather them from all around and bring them back into their own land. 22 I will make them one nation in the land, on the mountains of Israel. There will be one king over all of them and they will never again be two nations or be divided into two kingdoms.

7. בראשית - פרק כט

(טז) וּלְלַבָן שְׁתֵּי בַנוֹת שֵׁם הַגִּדֹלָה לֶאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רַחֶל: (יז) וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרַחֶל הַיִּתָה יָפַת תּאַר וִיפַת מַרְאֵה: (יח) וַיַּאֲהַב יַעַקֹב אֵת רָחֶל וַיּאֹמֶר אַעַבַדְדְ שָׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּדְ הַקְּטַנָּה: (יט) וַיּאמֵר לַבַן טוב תַּתִּי אתַה לַךְ מִתְּתִּי אתַה לָאִישׁ אַחֵר שְׁבַה עָמַדִי: (כ) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֱל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כָּיָמִים אֲחָדִים בָּאַהַבָּתוֹ אֹתָהּ: (כא) וַיּאמֵר יַצַקֹב אֵל לָבָן הָבָה אֵת אִשִּׁתִּי כִּי מָלָאוּ יָמֶי וִאָבוֹאָה אַלֶיהָ: (כב) וַיָּאֱסֹף לָבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמַּקוֹם וַיַּעֲשׂ מִשְׁתֵּה: (כג) וַיִּהִי בָעֵרֵב וַיִּקַּח אֱת לֵאָה בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֹא אֱלֵיהָ: (כד) וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֵת זְלְפָּה שִׁפְּחַתוֹ לְלֵאָה בִתּוֹ שִׁפְּחָה: (כה) וַיְהִי בַּבּּקֵר וְהְנֵּה הָוֹא לֵאָה וַיּאמֶר אֵל לֶבָן מַה זּאת עָשִׂיתָ לִּי הַלֹא בָרָחֵל עָבַדְתִּי עִמַּדְ וְלָמָה רְמִיתַנִי: (כו) וַיּאמֵר לָבַן לֹא יֵעָשֵׂה כֵן בִּמִקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצִּעִירָה לִפְנֵי הַבִּכִירָה: (כז) מַלֵּא שִׁבֶעַ זֹאת וְנִתִּנָה לִדְּ גַּם אֵת זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִפָּדִי עוֹד שֵׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת : (כח) וַיַּעַשׂ יַעַקֹב כֵּן וַיִּמֵלֶא שָבַעַ זֹאת וַיִּתֵן לוֹ אֶת רַחֶל בִּתּוֹ לוֹ לִאשָׁה: (כט) וַיִּתֵּן לָבַן לִרָחֵל בִּתוֹ אֵת בִּלְהָה שִׁפְחַתוֹ לָהּ לִשְׁפָחָה: (ל) 2* וַיָּבֹא גַּם אֱל רָחֱל וַיֵּאֱהַב גַּם אֱת ָרָחֵל מִלֶּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת: (לא) וַנַּחֶל ה' כִּי שְׂנוּאָה לֱאָה וַיִּפְתַּח אֵת רַחְמָהּ וְרָחֱל עַקַרָה: (לב) וַתַּהַר לֵאָה וַתֶּלֶד בֵּן וַתִּקָרָא שָׁמוֹ רְאוּבֶן ּכִי אָמָרָה כִּי רָאָה ה' בָּעָנִיִי כִּי עַתָּה יֵאֵהָבַנִי אִישִׁי: (לג) וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתּאֹמֵר כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׁנוּאָה אַנֹכִי וַיִּתֵּן לִי גַּם אֶת זֶה וַתִּקְרֵא שְׁמוֹ

עץ אֶחָד, וּכְתוֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶבְּרִים, וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבָרָו יֹז וְקַרַב אֹתָם אֶחָד אֶל-אֶחָד, לְּדְ--לְעֵץ אֶחָד; חֲבָרָו יֹז וְקַרַב אֹתָם אֶחָד אֶל-אֶחָד, לְדְ--לְעֵץ אֶחָד; וְהָיוּ לַאֲחָדִים, בְּיָדֶד יֹח וְכַאֲשֶׁר יאמְרוּ אֵלֶידּ, בְּנִי עַמְּדְּ לֵּמֹח אֶת-עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד-פֹּר אֲמָר הְיַבְרוּ, וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלִיו אֶת-עֵץ יִּחֹדָּה, וַצְשִיתִם לְעֵץ אֶחָד, וְהָיוּ אֶחָד, בְּיָדִי כֹּ וְהִיּוּ אֶתְּר בְּיִדִי הְנָתְהָ אֲשֶׁר בְּיִדְי כֹּ וְהָיוּ אֶתָד, וְנְיִתְּה אֲשִׂר בְּיִרִי, וֹנְעַתִּתִּם אָשֶׁר בְּנִיתָם כִּא וְבָּר הַלְעִינֵיהֶם כִּא וְדָבֵּר אַבְיִים אֲשֶׁר-תִּלְתֹב עֲלֵיהֶם, בְּיִדְּךְ--לְעִינֵיהֶם כֹּא וְדְבֵּר אַבְּיִה, מְבִּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ-שָׁם; וְקַבַּצְתִּי אֹתָם יִשְׂרָאֵל, מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ-שָׁם; וְקַבַּצְתִּי אֹתָם מְפְּרָיב, וְהַבּאתִי אוֹתָם אֶל-אֵיְ הָלְכוּ-שָׁם; וְקַבַּצְתִּי אֹתָם מְפְּרָב, וְהַבּּוֹן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ-שָׁם; וְקַבַּצְתִּי אֹתָם מְפְּרָב, וְהַבָּאתִי אוֹתָם אֶל-אֵי, וְמָלָה, וְמְלֵי אָחָד בָּאָרֶץ, בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל, וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיָה עוֹד לִשְׁתֵּי לִבְּלָם, לְמִלְרָן, וְלֹא יהיה עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם, וְלֹא יִחְצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מִלְּבָּר מְמִלְרָן תִוֹד לִשְׁתָי וֹלִם עוֹד לִשְׁתָי מִלְר מִלְר וֹל מִיך וֹלֹא יִהיה עוֹד לִשְׁנֵי גוֹים, וְלֹא יִחָצוּ עוֹד לִשְׁתָּי וֹלְיתִי מְתִבּי וֹלְים עוֹד.

7.Genesis-Chapter29

¹⁶ Now Laban had two daughters; the name of the older one was Leah, and the name of the younger was Rachel. 17 Leah had weak eyes; Rachel was shapely and beautiful. 18 Jacob loved Rachel; so he answered, "I will serve you seven years for your younger daughter Rachel." ¹⁹ Laban said, "Better that I give her to you than that I should give her to an outsider. Stay with me." 20 So Jacob served seven years for Rachel and they seemed to him but a few days because of his love for her. 21 Then Jacob said to Laban, "Give me my wife, for my time is fulfilled, that I may cohabit with her." 22 And Laban gathered all the people of the place and made a feast. 23 When evening came, he took his daughter Leah and brought her to him; and he cohabited with her. — 24 Laban had given his maidservant Zilpah to his daughter Leah as her maid. - 25 When morning came, there was Leah! So he said to Laban, "What is this you have done to me? I was in your service for Rachel! Why did you deceive me?" 26 Laban said, "It is not the practice in our place to marry off the younger before the older. 27 Wait until the bridal week of this one is over and we will give you that one too, provided you serve me another seven years." 28 Jacob did so; he waited out the bridal week of the one, and then he gave him his daughter Rachel as wife. — ²⁹ Laban had given his maidservant Bilhah to his daughter Rachel as her maid. — *2 30 And Jacob cohabited with Rachel also; indeed, he loved Rachel more than Leah. And he served him another seven years. ³¹ The Lord saw that Leah was unloved and he opened her womb; but Rachel was barren. 32 Leah conceived and bore a son, and named him Reuben; for she declared, "It means:

שִׁמְעוֹן: (לד) וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתּאֹמֶר עַתָּה הַפַּעַם יִּלֶּוֶה אִישִׁי אֵלֵי כִּי יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשֶׁה בָּנִים עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ לֵוִי: (לה) וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתּאֹמֶר הַפַּעַם שְׁמוֹ לֵוִי: (לה) עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד אוֹדֶה אֶת ה' עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדַת:

בראשית פרק ל

*(א) וַתֵּרָא רָחֶל כִּי לֹא יָלְדָה לִיַעַקֹב וַתִּקַנֵּא רָחֵל בַּאַחֹתָהּ וַתּאֹמֶר אֱל יַעֲקֹב הָבָה לִּי בָנִים וְאָם אַיְן מֶתָה אָנֹכִי: (ב) וַיִּחַר אַף יַעַקֹב בְּרָחֵל וַיּאֹמֵר הַתַּחַת אֱמֶר מָנַע מְמֵּךְ פָּרִי בָטֵן: (ג) וַתּאֹמֵר הַנָּה אַמָתִי בִלְהָה בּא אֱלֵיהָ וְתֵלֶד עַל בִּרְכַּי וְאָבָּנָה גַם אַנֹכִי מִמֵּנָה: (ד) וַתְּתֵּן לוֹ אֱת בְּלְהָה שְׁפְחַתָה לָאָשָּׁה וַיָּבֹא אֶלֶיהָ יַעַקֹב: (ה) וַתַּהַר בְּלְהָה וַתֵּלֶד לָיַעַקֹב בֵּן: (ו) וַתּאמֵר רָחֵל דְּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקֹלִי וַיִּתֶן לִי בֵּן עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן : (ז) וַתַּהַר עוֹד וַתּאֶמֶר בּּלְהָה שִּׁפְחַת רָחֵל בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב: (ח) וַתּאֹמֵר רָחֵל נַפִּתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם אֲחֹתִי גַּם יָכֹלְתִּי וַתְּקָרָא שָׁמוֹ נַפָּתָּלִי: (ט) וַתֵּרָא לֶאָה כִּי עַמְדָה מְלֶּדֶת וַתִּקַּח אֵת זִלְפָּה שִׁפְחָתָה וַתִּתֵּן אֹתָה לִיַעֲקֹב לְאִשָּׁה: (י) וַתֵּלֶד זְלְפַּה שִׁפְחַת לֵאַה לְיַעֲקֹב בֵּן: (יא) וַתּאמֵר לֵאָה בגד בָּא גָד וַתְּקָרָא אֵת שִׁמוֹ גַּד: (יב) וַתֶּלֶד זָלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב: (יג) וַתּאֹמֵר לֵאָה בַּאַשָּׁרִי כִּי אָשָּׁרוּנִי בַּנוֹת וַתְּקַרַא אֶת שָׁמוֹ אֲשֶׁר:

4*(כב) וַיִּזְכּּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמֵע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּנְפְתַּח אֶת רַחְלָהִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמֵע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּה: (כג) וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף אֱלֹהִים אֶת חֶרְפָּתִי: (כד) וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר:

2* אהבה ושנאה רד"ק בראשית פרק כט

(לא) וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל היה אוהב אותה, אלא לפי שהיה אוהב את רחל יותר מלאה קרא לאה שנואה, כלומר כנגד אהבתה של רחל היתה שנואה 'The Lord has seen my affliction'; it also means: 'Now my husband will love me." ³³ She conceived again and bore a son, and declared, "This is because the Lord heard that I was unloved and has given me this one also"; so she named him Simeon. ³⁴ Again she conceived and bore a son and declared, "This time my husband will become attached to me, for I have borne him three sons." Therefore he was named Levi. ³⁵ She conceived again and bore a son, and declared, "This time I will praise the Lord." Therefore she named him Judah. Then she stopped bearing.

Chapter 30

*3 1 When Rachel saw that she had borne Jacob no children, she became envious of her sister; and Rachel said to Jacob, "Give me children, or I shall die." ² Jacob was incensed at Rachel, and said, "Can I take the place of God, who has denied you fruit of the womb?" 3 She said, "Here is my maid Bilhah. Consort with her, that she may bear on my knees and that through her I too may have children." 4 So she gave him her maid Bilhah as concubine, and Jacob cohabited with her. 5 Bilhah conceived and bore Jacob a son. 6 And Rachel said, "God has vindicated me; indeed, He has heeded my plea and given me a son." Therefore she named him Dan. 7 Rachel's maid Bilhah conceived again and bore Jacob a second son. 8 And Rachel said, "A fateful contest I waged with my sister; yes, and I have prevailed." So she named him Naphtali.

⁹ When Leah saw that she had stopped bearing, she took her maid Zilpah and gave her to Jacob as concubine. ¹⁰ And when Leah's maid Zilpah bore Jacob a son, 11Leah said, "What luck!" So she named him Gad. ¹² When Leah's maid Zilpah bore Jacob a second son, ¹³ Leah declared, "What fortune!" meaning, "Women will deem me fortunate." So she named him Asher.

*4 ²² Now God remembered Rachel; God heeded her and opened her womb. ²³ She conceived and bore a son, and said, "God has taken away my disgrace." ²⁴ So she named him Joseph, which is to say, "May the Lord add another son for me."

*2 Love and Hate

8a. Radak v.31: Jacob didn't hate her — he loved her! But because he loved Rachel more, the verse refers to Leah as "hated." ... because her self-perception was one of misery in that she was not loved as much as Rachel, God saw her distress.

רמב"ן בראשית פרק כט

(לא) כי שנואה לאה - הנה לאה רמתה באחותה גם ביעקב, כי אם נאמר שנהגה כבוד באביה שאחז בה והכניסה אליו ואל תמר בו, היה לה להגיד או לרמוז כי היא לאה, אף כי היתה מתנכרת כל הלילה, ולפיכך לא הכירה עד שראה אותה בבקר, ולכן שנאה יעקב. והאלהים יודע כי להנשא אל הצדיק עשתה כן ורחם עליה. וכך אמרו בבראשית רבה (עא ב) כיון שראה יעקב מעשים שרמתה לאה באחותה נתן דעתו לגרשה, וכיון שפקדה הקדוש ברוך הוא בבנים אמר לאמן של אלו אני מגרש. וזה טעם "וירא אלהים", כי חמל עליה שלא יעזבנה:

8b. Ramban: "Leah was hated: After all, she lied to, and betrayed both Jacob and her sister. Even if she could not have defied her father when he brought her to the wedding, could she not have told Jacob or signaled to him that she was Leah? And she hid her identity from him the entire night! That is why Jacob hated her." He adds that "God knew that Leah did it all so that she could marry the righteous Jacob. That is why He had pity on her." Bereshit Rabba (71:2) says: "When he saw that Leah had betrayed her sister, he wanted to divorce her. But when God gave her sons, he said: Can I divorce the mother of these [children]?"...

*3

*3 The Argument

רש"י בראשית- פרק ל

הבה לי - וכי כך עשה אביך לאמך, והלא התפלל עליה:

: מתה אנכי - מכאן למי שאין לו בנים שחשוב כמת

(ב) התחת אלהים אנכי - וכי במקומו אני:

אשר מנע ממך - את אמרת שאעשה כאבא, אני איני כאבא, אבא לא היו לו בנים אני יש לי בנים, ממך מנע ולא ממני:

אבן עזרא בראשית פרק ל

(ב) התחת אלהים אנכי כאילו אני במקום השם. ויתכן שהתפלל ולא הגיע עת שמוע תפלתו:

9a. Rashi-Chapter 30

"GIVE ME CHILDREN: Is this how your father and mother acted. Did your father not pray for your

OR I SHALL DIE: From here is the notion that those who have no children are considered as dead.

GOD HAS WITHHELD FROM YOU: You are telling me to act like my father. I am not in his situation. My father had no children at all. I have children. God has prevented YOU from having children."

9b Ibn Ezra: "AM I IN THE PLACE OF GOD?: Am I the one who decides these things? It is possible that Jacob prayed but he had not yet been answered."

רמב"ן בראשית פרק ל

ואני תמה, אם כן למה חרה אפו ולמה אמר התחת אלהים אנכי, ושומע אל צדיקים הי. .. וכי הצדיקים אינן מתפללים בעד אחרים, והנה אליהו ואלישע התפללו בעד נשים נכריות (מייא יז כא, ושם ב ד טז). ונראה שבשביל זה תפסוהו רבותינו, אמרו בבראשית רבה (עא ז) אמר לו הקדוש ברוך הוא כך עונין את המעיקות, חייך שבניך עתידין לעמוד לפני בנה:

ועל דרך הפשט אמרה רחל ליעקב שיתן לה בנים, ובאמת דעתה לאמר שיתפלל עליה, אבל שיתפלל עליה עד שיתן לה בנים על כל פנים, ואם אין שתמית עצמה בצער. דברה שלא כהוגן בקנאתה, וחשבה כי באהבתו אותה יתענה יעקב וילבש שק ואפר ויתפלל עד שיהיו לה בנים שלא תמות בצערה. ויחר אף יעקב - שאין תפלת הצדיקים בידם שתשמע ותענה על כל פנים. ובעבור שדברה דרך געגועי הנשים האהובות להפחידו במיתתה חרה אפו, ולכך אמר לה שאינו במקום אלהים

9c Nachmanides

I am astounded. Why did Jacob get angry? Why did he say 'Am I in the place of God.' Does God not listen to the righteous?... Don't the righteous customarily pray on the behalf of others?... In the Midrash they express disapproval: 'Is this how one responds to those who suffer?

But the textual reading is that when Rachel told Jacob to give her children, she intended for him to pray on her behalf and not desist until [God] would give her children at all costs, otherwise she would die in her bitter pain. She spoke inappropriately in her passion. She thought that out of his love for her, he would clothe himself in sackcloth and ashes and would pray for her ... Jacob got angry because she spoke in the way of the hysterical, trying to frighten him with threats of death... this is why he said he was not in God's place to be able to grant children in any situation, and that she had been denied children; not him; he wanted to rebuke and

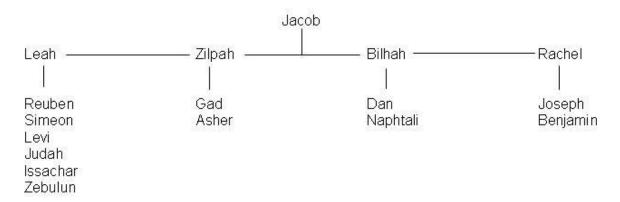

שיפקוד העקרות על כל פנים, ואיננו חושש בדבר, כי ממנה נמנע פרי הבטן ולא ממנו, וזה ליסר אותה ולהכלימה. והנה הצדקת בראותה שלא תוכל להסמך על תפלת יעקב, שבה להתפלל על עצמה, אל שומע צעקה, וזהו וישמע אליה אלהים (להלן פסוק כב):

embarrass her.

The righteous Rachel, when she saw she could not rely upon Jacob's prayer, took to praying herself, to "He who hears our screams/cries", and thus (30:22) "God listened to HER."

10. Rabbi Adin Steinsaltz. Biblical Images

The relationship between Jacob and his two chief wives, Rachel and Leah, is by no means simple. Fundamentally, have here two kinds of love in all their complexity: A romantic love that draws its sustenance from longing, from separation and distance, from premature death—a love full of expectations, dreams, and memories. On the other hand, we have the love of-a faithful woman, the woman who remains beside her husband, works, and struggles in the daily round with him, bears him most of his children, and whose love is constant; stable, and real. The story of Rachel the woman -and her relationship with Jacob have something of. this quality of yearnings that are never fully realized. Rachel is therefore an object of desire and hope, of ambition and aspiration. She must remain forever expectant, forever awaiting fulfillment. Both personally and symbolically, she is perhaps one of the most poignant expressions of the person who has everything—and yet remains lacking. Even when Rachel's dreams were realized, it was not in her lifetime: the hope, the potential remained always suspended between what might have been and what might yet come to be.

From the time when, as we are told, and Jacob loved Rachel" (Genesis 29:18) until her death with the birth of Benjamin, just as the family came to settle in the Land, Rachel's life held much pain and frustration. The uneven satisfactions of a timeless love could not mitigate the sadness caused by the near realization of aspirations and hopes that seemed always to be snatched from her grasp just at the moment of fulfillment. One powerful example of this frustration lay in the fact that, although Rachel was Jacob's first love, she was not "the wife of his youth." The sages have commented on the special bond between a man and the first woman he knows. This bond existed not between Jacob and Rachel, but between Jacob and Leah. Indeed, the whole Jacob-Rachel relationship, despite their great love, was subject to the constant strains of unfulfilled expectation. Even more than in an ordinary marriage, the consummation of love in motherhood was meaningful here: it was supremely important to give birth to a bearer of blessings, an heir to a glorious tradition. But Rachel remained dreaming a dream that was unfulfilled, while her sister Leah gave birth to son after son. Rachel came very close to the fulfillment of her dreams, but their ultimate realization was always snatched from her.

Rachel is the mother figure of the Jewish people and appears ... a compelling image of maternal lament: "Rachel weeping for her children refused to be comforted" (Jeremiah. 31:15). Because she.is the mother who must needs understand pain and anguish, Rachel's tomb has become a place of pilgrimage for all those who sorrow and mourn, and it is to her that people come to pour out their hearts.

Through the ages, it has become more and more apparent that the house of Israel is descended from the Sons of Leah; ... Leah's ultimate position as Jacob's wife is reflected also in the fact that of the four

wives—Leah, Rachel, Bilhah, Zilpah. —only one was buried beside Jacob in the cave of Machpelah, and that one was Leah. In other words, at the end of her life, Jacob, too, recognized Leah's role: he realized that ultimately the people of Israel would be descended from her sons and not from Rachel's. Lacking the charm, the amusement, and the spontaneous affection of Rachel, Leah in the biblical story is the image of the sorrowing woman involved in a desperate struggle to win Jacob's love, to grow closer to him. Her sons were one of the means to this end. The Jacob-Leah relationship is therefore seen as being deeper, more stable, and more productive than it appears on the surface, both in itself and in the historical context.

This is a case where a mistaken act proves to have been the right one, and the dream—simply a dream. The great love with all its passion, its romanticism and attraction, was not in fact the "right" love. The down-to-earth bond between Leah and Jacob, manifested in the bearing of sons, was proved to be the lasting connection. In the end, it was Leah who was Jacob's life companion, his wife in the fullest sense of the word. Leah's relationship with Jacob was without the drama, the elation, and the dejection that characterized his love for Rachel. In a sense, she was the romantic plaything; Leah, the mature and faithful wife.

11. Joseph the Dreamer. Genesis 37 - Rabbi Samson Raphael Hirsch

"It is remarkable that he should have dreamt of binding sheaves. That was something with which ordinarily they had no connection, they were shepherds. To become an agricultural people lay for them still as their destiny in the distant future. If agricultural was so much in his mind that he even dreamt of it, the brothers were justified in thinking that could only be due to the teaching and information given to him by his father Israel over the expected national destiny of the house. All the more then, could the brothers believe themselves justified in saying; Will you indeed in the future be king over us, or perhaps even now already rule over us? (v.8) Such a thought should not occur even in a dream!"

12. בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה ע

ושם הגדולה לאה, גדולה במתנותיה כהונה לעולם ומלכות לעולם, דכתיב (יואל ד) ויהודה לעולם תשב וגוי, וכתיב (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד, ושם הקטנה רחל, קטנה במתנותיה יוסף לשעה, שאול לשעה, ושילה לשעה, (תהלים עח) וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר.

12. Bereshit Rabba 70:15

"'The elder (lit. greater) one was Leah' - Greater in her contribution: The priesthood for posterity, the monarchy for posterity, as it states 'And Yehuda will dwell forever'. 'And the younger (lit. lesser) was Rachel' - Of lesser contributions: Joseph, a passing phenomenon; Saul, temporary; Shiloh, temporary (as a place for the Tabernacle)... as it states '... He rejected the tent of Joseph.."

13. Rav Kook - "The Eulogy in Jerusalem", 1904. On the death of Herzl

a. God created in man a body and a soul, and corresponding to them, forces that strengthen and develop the body, as well as forces that strengthen and cultivate the soul. Ultimate wholeness is achieved when the body is strong and well developed, and the soul, vital and cultivated, leads all the faculties of the body in the service of the intellect, which is God's will in His world.

So on the collective level of Israel, God ordained these two faculties: A faculty corresponding to the physical entity, that aspires to material improvement of the nation, and a second facet devoted to the cultivation

13. הרב אברהם יצחק הכהן קוק - המספד בירושלים על מותו של הרצל

כשם שיצר השי"ת באדם הגוף והנשמה, ולעומתם הכוחות הנוטים להחזיק קיום הגוף לשכללו ולפתחו, וכן הכוחות על מכונו המחזיקים כח הנשמה הרוחנית ומעדנים ומשכללים אותה, ותכלית השלמות הוא שיהיה הגוף חזק ואמיץ ומפותח כראוי, והנשמה בריאה וחזקה ומשוכללת, מושכת אחריה בכוחה האדיר את כל כוחות הגוף האמיצים והחזקים, לתכלית השכל הטוב והטהור, חפץ העליון בייה בעולמו, כן הכין בישראל ביחוד שני אלה הכחות, הכח המקביל לערך הגוף האנושי, השוקק לטובת האומה במעמדה ושכלולה החומרי, שהוא הבסיס הנכון לכל שישראל והקדושות הגדולות התכניות

ALEX ISRAEL | alex@pardes.org.il

of spirituality. By virtue of the first aspect, Israel is comparable to all the nations of the world. It is by dint of the second aspect that Israel is unique, as it says: "God leads it (Israel) alone"; "Among the nations it (Israel) shall not be reckoned." It is the Torah and unique sanctity of Israel that distinguish it from the nations.

b. Originally, these two faculties were assigned to the two tribes destined to rule Israel, Ephraim and Judah, which is another way of saying Joseph and Judah. "The deeds of the fathers are a sign to the sons." Just as in the beginning, Joseph was the provider sent by God to save many from starvation ... the descendants of Joseph would develop the material side of Jewish national existence. Joseph is paradigmatic in other ways as well: Joseph was integrated with the nations. He was also fluent in seventy languages. This last point symbolizes the commonality between Israel and all the nations of the world. Despite this, Joseph knew the power of his holiness...

Judah on the other hand, symbolizes that which is distinctive about the Jewish People: "Judah became His sanctified one." Whereas of Joseph the Psalmist says, "Shiloh, a tent pitched among men."

c. ... Our sins brought about the division of the kingdom, and these two powers that should have been united, developed each in its own way, oblivious of its companion... The kingdom of Ephraim (the Northern Kingdom) founded by Jeroboam, who was appointed by Solomon over the tax region of Joseph in appreciation of his practical talent, turned its back on Israel's unique sanctity. "And Me you have thrown behind your back." This was the source of the sin of idolatry, that developed in time into Israel's ongoing aping of the nations' negative traits. At its nadir it was said, "Ephraim is assimilated among the peoples; Ephraim is a cake readily devoured." (Hosea 7:8)

d. Judah, deprived of the material side that enlivens, was in need of a spiritual supplement to replace the missing material aspect. Unable to rise to the occasion, the spiritual power was also ruined. "Judah too shall stumble with them ."

e. ... So it came about that throughout the Exile there is a see-saw effect of these two opposing forces. At times, there is exhibited a drive toward material, worldly success that flows primarily from the foundation of Joseph and Ephraim; other times there is a stirring of the spiritual drive for observance of Torah and spiritual development, for awe and love of God

f. The Zionist vision manifest in our generation might best be symbolized as the "footstep of Messiah son

מצויינים בהן, להיות עם קדוש לדי אלקי ישראל, ולהיות גוי אחד בארץ לאור הגיים, ישראל, ולהיות גוי אחד בארץ לאור הגיים, והצד השני עצם הכח לשכלול הרוחניות בעצמה. וההבדל שביניהם, שלהצד הראשון יש דוגמא בין כל עמי הארץ לישראל, כמו שאנו שוים להם בגופניות כאשר האדם שוה בכח החיים שבו לאחד הבעלי חיים, והצד השני הוא הענין המתיחד לישראל עצמם, שע"ז נאמר "די הענין המתיחד לישראל עצמם, שע"ז נאמר "די ינחנו ובגויים לא יתחשב", מצד תורת די והקדושה העליונה המיוחדת לישראל עם קדוש.

והנה מתחילה הוכנו ב' הכחות הכלליות בשני השבטים שהוכנו למלוך בישראל, אפרים ויהודה, שהוא כלל יוסף ויהודה. וכמו בתחילה מעשי אבות סימן לבנים יוסף היה המשביר, ששלח אותו אלקים לפליטה גדולה להחיות עם רב, והחיה את יעקב ובניו בחיי החומר לחם לפי הטף בעת שגייכ כל הארץ באו למצרים לשבור, והיה נבלע בין האומות, וידע שבעים לשון, שהוא מורה על הצדדים שיש יחש שיווי בין ישראל לעמים כולם, ומיימ ידע כח קדושתו, ודוקא עייי זה היתרון אין עשו נופל כייא ביד בניה של רחל, כענין מיניה וביי אבא כייא ביד בניה של רחל, כענין מיניה וביי אבא ניזיל ביה נרגא .ויהודה מיוחד לכח ישראל המיוחד, ייהיתה יהודה לקדשויי, ועל אהל יוסף נאמר, ייאוהל שיכן באדםיי.

נתחלקה מלכות בית דוד וכל אחד מן הכחות השנים, שהיו ראויים להתאחד דוקא, התחיל להתפתח בפייע, כאילו דבר אין לו עם משנהו, ומזה יצא מה שיצא להפסד כללי לשני הענינים בעונותינו הרבים. אפרים, שנוסד עייי ירבעם, שהופקד מתחלה על סבל בית יוסף, מפני כשרונו המעשי, ייוירא שלמה את הנער כי עושה מלאכה הוא ויפקד אותו לכל סבל בית יוסףיי, פנה לגמרי מהקדושה העליונה המיוחדת לישראל, ייואותי השלכת אחרי גויךיי. ומזה יצא הסילון הממאיר, חטא עבודה זרה שגרם להתפתחות הנטיה של השווי שיש בישראל לעמים לצד הרע והגרעון, עד מדת ייאפרים בעמים הוא יתבולל אפרים היה עוגה בלי הפוכהיי.

ויהודה בחסור לו הצד המעודדו בחומריותו, היה צריך להשלמה רוחנית גדולה ואדירה, שתספיק להמציא גייכ את הצד החסר החמרי, וכיון שלא עלה למעלה זו נתבזבז הכח הרוחני גייכ עד שלא החזיק מעמד

ע״כ עומד בכל משך זמן הגלות המצב הכללי של האומה בדרך ניגודי של אלה שני הכוחות, שלפעמים מתגלה נטיה לחוזק הלאומי החמרי ויתר הצרכים האנושים הכוללים, שנובע בעיקרו מיסוד הנטיה המיוחדת ליוסף ואפרים, ולפעמים מתנערת הנטיה הרוחנית לקיומה של תורה והפרחת הצד הרוחני המיוחד לישראל, להרים קרן ביראת ד׳, באהבתו, ובאהבתה של תורה ודרכיה.

והנה, בתור עקבא דמשיח בית יוסף, נתגלה חזיון הציונות בדורנו, הנוטה לצד הכללי ביותר, ומצד חסרון הכשרתו אין הכחות

of Joseph" ('ikva de-Mashiah ben Yosef). Zionism tends to the universal (as opposed to Jewish particularism). It is unequipped to realize that the development of Israel's general aspect is but the foundation for Israel's singularity. The leadership of the Zionist movement must be greatly influenced by the gifted few of the generation, the righteous and the sages of Israel. On the other hand, the ideal of Israel's national renaissance, including all the material accouterment— which is a proper thing when joined to the spiritual goal—to date has not succeeded, and the lack of success has brought on infighting, until finally, the leader of the movement has fallen, a victim of frustration.

g. ...It behooves us to take to heart, to try to unify the "tree of Joseph" and the "tree of Judah," to rejoice in the national reawakening, and to know that this is not the end goal of Israel, but only a preparation.

מתאחדים, להשכיל מעבר מזה איך שההכשר הכללי לישראל אינו כייא בסיס ליסודו המיוחד, ועייכ צריך שתהיה ההנהגה מכוונת לתכלית ההתעלות המיוחדת, ולהיות מושפעת הרבה מהסגולה של יחידי הדור צדיקים וחכמי תורה, ולעומת זה ההכרה שהחפץ לחזקם של ישראל והתנערותם בתור אומה חיה, עם כל צרכיה החומריים, שהוא דבר נכון כשמצטרף לכל התכונה הראויה, גרמה עד כה שלא לכל התכונה הראויה, גרמה עד כה שלא לסכסוכי דעות וריב אחים, שהלכו בדרך לסכסוכי דעות וריב אחים, שהלכו בדרך מסוכנה כזאת עד שהמנהיג הראשי [11] נפל חלל מעוצר רעה ויגון.

עייכ ראוי לנו לשים אל לב להשתדל לנטית ההתאחדות של עץ יוסף ועץ יהודה, לשמח בהתנערות חפץ החיים הבריאים החומריים המפעם בכלל באומה, ולדעת שהתכונה הזאת אינה תכליתם של ישראל, כי אם הכשר הגון כשיגודל עייפ דרכו, וכשאינו מתנהל למטרת ההכנעה לצד הרוחני והשאיפה אליו, הלא ערכו נחשב כערך מלכות אפרים שנעשו ייעוגה בלי הפוכהיי